

Bilaga 13:11 till kommunstyrelsens protokoll den 15 juni 2005, § 17

PM 2005 RI (Dnr 125-1969/2005)

Godkännande av avtal mellan Stockholms stad och Svenska staten angående finansiering av Stockholmsförsöket

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Bilagda avtal mellan Stockholms stad och Svenska staten godkänns, *bilaga 1*.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Bakgrund

Kommunfullmäktige begärde den 2 juni 2003 att riksdagen skulle besluta om ett försök med miljöavgifter där en av förutsättningarna för försöket var att detta i sin helhet finansierades av staten. Kommunstyrelsen hade i sitt beredningsbeslut uppdragit åt stadsledningskontoret att teckna avtal med staten gällande bl.a. att samtliga kostnader i samband med försöket med miljöavgifter betalas av staten.

Kommunfullmäktige beslöt den 1 juli 2004 angående avtal mellan staden och vägverket om överlämnande av den påbörjade upphandlingen av system för uttagande av miljöavgifter, att bemyndiga kommunstyrelsen att träffa avtal med staten om stadens medverkan i försöket och statens ersättning härför.

Stadsledningskontoret har nu förhandlat fram bilagda avtal med regeringen. Avtalet ger staden full ersättning för stadens kostnader i anledning av försöket. Avtalet är villkorat av kommunstyrelsens och regeringens respektive godkännande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd med juridiska avdelningen.

Mina synpunkter

Det är mycket tillfredsställande att Stockholmsförsöket nu kommer att förverkligas. Kollektivtrafiksatsningen startar den 22 augusti, de nya infartsparkeringarna blir successivt klara under hösten 2005 och regeringen har beslutat att miljöavgifterna börjar tas ut den 3 januari 2006.

Stadens del i Stockholmsförsöket är - förutom de rent tekniska åtgärderna för att underlätta kollektivtrafikens framkomlighet m.m. - att svara för den övergripande informationen om Stockholmsförsöket och utvärderingen av de effekter som de olika åtgärderna medför. Redan har ett stort antal intressanta undersökningar presenterats om resvanor och trafikströmmar m.m. När Stockholmsförsöket är avslutat kommer staden att ha ett väsentligt mycket bättre underlag för all trafikplanering i Stockholm. Det är också så, som stadsledningskontoret påpekar, att staden genom Stockholmsförsöket ansluter sig till alla de stora städer i Europa som på olika sätt överväger och prövar om

avgifter kan vara en form för att åstadkomma bättre miljö och ökad framkomlighet i trafiken.

Det föreslagna avtalet med Svenska staten ger i enlighet med fullmäktiges beslut Stockholm full ersättning för samtliga kostnader som staden har kopplade till försöket. I det fortsatta arbetet med att efterfölja avtalets olika delar samt vidta åtgärder som är förbundna med Stockholmsförsöket är det för mig självklart att stadsledningskontoret/miljöavgiftskansliet har det verkställande ansvaret och också i erforderliga sammanhang representerar staden.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Bilagda avtal mellan Stockholms stad och Svenska staten godkänns, *bilaga 1*.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 7 juni 2005

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avbryta försöket med biltullar/trängselskatter
2. därutöver anföras

Som boende i Stockholm är det svårt att känna något annat än ett stort hån från statens sida när det gäller ovilja och avsaknad av infrastruktursatsningar. Staten förmår inte hushålla med sina resurser eller bidra med de ekonomiska förutsättningarna för nya och mycket nödvändiga förbifarter i Stockholm och Mälardalsregionen. Istället räknar man helt krasst med att kommunerna ska stå för början av notan på nya större vägar. Regeringen har också sett till att senarelägga viktiga spårtrafikprojekt för regionen. Samtidigt som detta sker, är man mer än villig att spendera över tre miljarder kronor på ett kortvarigt biltullsexperiment.

Som skattebetalare i Stockholm kan man dessutom oroa sig över om staten verkligen håller vad de lovar och täcker kostnaderna för det experiment som vi kommer att utsättas för.

Stadens ledning bör istället ägna tid och energi åt att sätta press på regeringen, så att medel till skjuts till för byggandet av en västlig och östlig förbifart. På så sätt får vi en långsiktig och hållbar lösning på stadens ansträngda trafiksituation.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m), *Lotta Edholm*, *Ulf Friddebäck* och *Abit Dundar* (alla fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Kommunfullmäktige begärde den 2 juni 2003 att riksdagen skulle besluta om ett försök med miljöavgifter där en av förutsättningarna för försöket var att detta i sin helhet finansierades av staten. Kommunstyrelsen hade i sitt beredningsbeslut uppdragit åt stadsledningskontoret att teckna avtal med staten gällande bl.a. att samtliga kostnader i samband med försöket med miljöavgifter betalas av staten.

Kommunfullmäktige beslöt den 1 juli 2004 angående avtal mellan staden och vägverket om överlämnande av den påbörjade upphandlingen av system för uttagande av miljöavgifter, att bemyndiga kommunstyrelsen att träffa avtal med staten om stadens medverkan i försöket och statens ersättning härför.

Stadsledningskontoret har nu förhandlat fram bilagda avtal med regeringen. Avtalet ger staden full ersättning för stadens kostnader i anledning av försöket. Avtalet är villkorat av kommunstyrelsens och regeringens respektive godkännande.

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd med juridiska avdelningen.

Kommunstyrelsen beslutade den 21 maj 2003 att uppdra till stadsledningskontoret att teckna avtal med staten innebärande att samtliga kostnader i samband med försöket med miljöavgifter (Stockholmsförsöket) betalas av staten.

Regeringen uppdrog genom beslut den 12 juni 2003 åt generaldirektören Lars Eric Ericsson att i samråd med Stockholms stad och andra berörda ta fram ett förslag till hur försöket med miljöavgifter/trängselskatter i Stockholms stad skall hanteras avseende upphandling och förvaltning av systemet, kostnadsansvar och fördelning av intäkter.

Lagen om trängselskatt och lagen om kommunal medverkan vid statlig trängselskatt trädde i kraft den 1 januari 2005.

De utdragna juridiska processerna rörande laglighetsprövning enligt kommunallagen och enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) har medfört att de avtalsförhandlingar som inleddes under oktober månad 2003 inte har kunnat slutföras förrän Regeringsrättens beslut att inte meddela prövningstillstånd vunnit laga kraft och regeringen den 28 maj 2005 beslutat om att försöket med miljöavgifter skall starta den 3 januari 2005.

Med hänvisning till riksdagens bemyndiganden för regeringen att ingå avtal om ersättning för kostnader för försöket med miljöavgifter/trängselskatt uppdrog regeringen i beslut den 28 april 2005 åt generaldirektören Lars Eric Ericsson att, förutom vad som ingår i hans tidigare uppdrag, genomföra förhandlingar med Stockholms stad om det närmare innehållet i avtalet mellan staten och staden om ersättning från staten för kostnader som staden har för försöket med miljöavgifter/trängselskatt i Stockholm.

Förhandlingarna är nu avslutade och avtal mellan parterna har upprättats. Samråd har skett med juridiska avdelningen. Avtalet föreläggs kommunstyrelsen för godkännande.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 27 maj 2005, har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har vid sammanträde den 2 juni 2003 begärt att riksdagen skall besluta om ett försök med miljöavgifter där en av förutsättningarna för försöket var att detta i sin helhet

finansierades av staten.

Kommunstyrelsen fick även i uppdrag att genomföra en upphandling av ett tekniskt system lämpat för tidsdifferentierade avgifter vilken påbörjades under våren 2003.

Regeringen beslutade den 27 maj 2004 uppdraga åt Vägverket att senast den 1 september 2004 genom avtal tillse att verket tillförsäkras erforderlig utrustning för att utföra sina uppgifter i Stockholms stad.

Kommunfullmäktige beslutade den 1 juli 2004 att godkänna upprättad överenskommelse mellan Stockholms stad och Vägverket beträffande uppgiftsfördelningen mellan parterna. Uppgiftsfördelningen innebär att staden svarar för allmän information om försöket till allmänhet m.m. samt samordning med andra kommuner, SL m.fl. samt analys och utvärdering av försöket. Vägverket svarar för uppbördssystemet bestående av erforderlig teknisk utrustning för insamling och skattebeslut samt information om hur man betalar trängselskatt och därmed sammanhängande frågor.

I särskild överenskommelse den 5 juli 2004 har allt till upphandlingsprocessen hörande framtaget material överlämnats till Vägverket, varvid parterna överenskommit om att vederlag här för skall regleras direkt mellan staten och staden.

I sitt beslut den 1 juli 2004 beslutade kommunfullmäktige även bemyndiga kommunstyrelsen att träffa avtal med regeringen om stadens medverkan i försöket m.m. och statens ersättning härför till staden.

Enligt upprättat avtal gör staden åtaganden inom skilda områden såsom informationsinsatser, prognoser och utvärderingar, infrastrukturåtgärder som trafikanläggningar och infartsparkeringar samt inledande av upphandlingsförfarande. Stadens samlade kostnader för försöket har beräknats till ca 288 Mkr. Av bilagan till avtalet framgår en specificering av de kostnader som staden haft och beräknas att ha med anledning av försöket. Parterna är överens om att de slutliga kostnaderna kan avvika från vad som antagits i den upprättade budgeten.

Staten å sin sida åtar sig att ersätta staden för alla dess kostnader och utgifter jämte ränta lika med statslåneräntan på av staden gjorda förskottsbetalningar som är hänförliga till försöket fram till och med den 31 juli 2006. Avtalet ger staden full ersättning för stadens kostnader i anledning av försöket.

Staten skall till staden senast den 15 januari 2006 betala 150 Mkr. Staten skall därefter till staden senast den 15 januari 2007 betala återstående del av nedlagda kostnader jämte ränta. Genom bestämmelsen punkt 7 i avtalet får staden full kompensation för att staden har och kommer att förskottera stadens kostnader för försöket.

Avtalet är villkorat av att avtalet godkänns av Stockholms kommunstyrelsen och Regeringen senast den 5 september 2005.

Det finns slutligen anledning att särskilt påpeka att Stockholm genom de utvärderingar som staden genomför under Stockholmsförsöket är de största trafik- och resvaneundersökningar som genomförts i Stockholm i modern tid. Det kommer att många framöver ge ovärderliga kunskaper för all trafikplanering inte bara i Stockholm utan i alla storstäder i Sverige. Även Europas övriga stora städer följer försöket i Stockholm med mycket stort intresse och ger Stockholm en betydande plats i det Europeiska samarbetet för bättre miljö och modern trafikplanering.

Stadsledningskontorets förslag

- 1) godkänna upprättat avtal mellan Svenska staten och Stockholms stad rörande finansiering av försöksverksamhet med miljöavgifter/trängselskatt, benämnt Stockholmsförsöket, samt
- 2) uppdraga åt envar av stadsdirektören och biträdande stadsdirektören och chefen för miljöavgiftskansliet att, inom ramen för avtalet verkställa erforderliga åtgärder förbundna med Stockholmsförsöket.
- 3) utse Bosse Sundling och Gunnar Söderholm att vara stadens representanter i den samrådsgrupp som omnämns i avtalets punkt 8.

2005-05-27

Avtal rörande finansiering av Stockholmsförsöket

Detta **Avtal** är upprättat mellan Svenska staten genom Finansdepartementet och Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse. Staten och kommunen kallas nedan gemensamt ”**Parterna**” eller var för sig ”**Part**”.

Bakgrund

- (A) Stockholmsförsöket startar den 22 augusti 2005 med SLs omfattande kollektivtrafiksatsning. Försöket med Miljöavgifter/trängselskatt startar den 3 januari 2006.
- Stockholms kommunfullmäktige beslöt den 2 juni 2003 att ansöka hos regeringen att ett försök med miljöavgifter skall genomföras i Stockholm. Riksdagen antog den 16 juni 2004 propositionen (2003/04:145) Trängselskatt med förslag till en lag om trängselskatt. Lagen om trängselskatt innehåller även bestämmelser om försök med trängselskatt i Stockholms kommun, vilka är införda i en särskild bilaga till lagen. Lagen om trängselskatt har trätt i kraft den 1 januari 2005. Bilagan till lagen träder i kraft den 3 januari 2006 och gäller till och med den 31 juli 2006. Under och efter försöksperioden kommer en utvärdering att göras. I en folkomröstning i anslutning till de allmänna valen den 17 september 2006 kommer medborgarna i Stockholms kommun att få ta ställning till frågan om trängselskatt i Stockholm.
- (B) Riksdagen antog den 20 oktober 2004 propositionen (2003/04:169) Kommunal medverkan vid statlig trängselskatt. Den härigenom beslutade lagen om kommunal medverkan vid statlig trängselskatt, har trätt i kraft den 1 januari 2005. Lagen ger kommun eller landsting rätt att träffa avtal med staten om att biträda staten med information om systemet med trängselskatt samt förvaltning och upphandling med anledning av trängselskatten. Med förvaltning avses bl.a. utvärdering och uppföljning.
- (C) Staten skall till länet, efter avdrag av första årets avskrivningskostnader för försöket i fråga om investeringar, utbetala resterande del av intäkterna från försöket med trängselskatter i form av ytterligare satsningar på kollektivtrafiken.
- (D) Enligt riksdagens beslut den 16 juni 2004 (bet.2003/04:SkU35, rskr 2003/04:265) gäller att regeringen får ingå avtal med bl.a. Stockholms kommun om ersättning från staten för kostnader, som kommunen har för försöket med trängselskatter.
- (E) Riksdagen har den 24 november 2004 antagit förslaget i budgetpropositionen (2004/05:1) att regeringen får ingå avtal om ersättning för bl.a. Stockholms kommuns kostnader för försöket med trängselskatt. Avtal får avse tiden fram till och med utgången av mars 2007.
- (F) Regeringen har i beslut den 28 april 2005 gett generaldirektören Lars Eric Ericsson tilläggsuppdrag innebärande bl. a. att han skall, dels genomföra förhandlingar med Stockholms kommun om ersättning från staten för kostnader som

kommunen har för försöket med trängselskatt, dels utforma avtal avseende ersättningen, vilket avtal skall inges till regeringen för godkännande.

- (G) Till detta Avtal hör nedan angivna bilaga 1. Vid diskrepans mellan innehållet i Avtalet och bilagan skall Avtalets innehåll äga företräde, varvid särskilt skall beaktas bestämmelsen i fjärde stycket i punkt nio.

1. Stockholms kommuns åtaganden

- 1.1 Kommunfullmäktige har begärt att riksdagen skall besluta om ett försök med miljöavgifter i Stockholms kommun. Stockholms kommun har åtagit sig att påbörja upphandling av uppbördssystemet. Kommunen och Vägverket har den 21 juni 2004 träffat överenskommelse om det fortsatta arbetet med försöket med miljöavgifter/trängselskatt i Stockholm, vilken godkänts av kommunfullmäktige den 1 juli 2004. Enligt överenskommelse den 5 juli 2004 har allt till upphandlingsprocessen hörande framtaget material överlåtits till Vägverket, varvid parterna överenskommit om att vederlag härför skall regleras direkt mellan Staten och kommunen.
- 1.2 Kommunen har genom avtalet med Vägverket åtagit sig att före och under försöket biträda staten med fortlöpande informationsinsatser riktade till kommunens invånare och andra berörda.
- 1.3 Kommunen åtar sig att fram till och under försöksperioden i erforderlig omfattning upprätta prognoser över resandet, trafikflöden m.m. samt fortlöpande utvärdera försöket. Kommunen åtar sig vidare att i nära anslutning till försöksperiodens slut låta göra en samlad utvärdering.
- 1.4 Kommunen ansvarar, inom sina geografiska gränser, för nödvändiga infrastrukturåtgärder direkt kopplade till försöket, såsom vissa trafikanläggningar och infartsparkeringar.

2. Ersättning för vissa förvaltningskostnader

Staten skall ersätta kommunen för dess kostnader i samband med förberedelserna för upphandlingen av uppbördssystemet m.m. samt övriga förberedelseåtgärder och förvaltningskostnader direkt kopplade till försöket. Den beräknade omfattningen framgår av **bilaga 1**.

3. Ersättning för informationsinsatser

Staten skall ersätta kommunen för informationsinsatser i direkt anslutning till försöket i den omfattning som Parterna är överens om att kommunen skall åta sig. Den beräknade omfattningen framgår av **bilaga 1**.

4. Ersättning för uppföljning och utvärdering

Staten skall ersätta kommunen för dess kostnader för uppföljning och utvärdering i direkt anslutning till försöket och i den omfattning som Parterna är överens om att kommunen skall åta sig. Den beräknade omfattningen framgår av **bilaga 1**.

5. Ersättning för investeringar

Staten skall ersätta kommunen för dess kostnader direkt kopplade till försöket för investeringar avseende infartsparkeringar och andra fysiska åtgärder, som är nödvändiga för försökets genomförande. Den beräknade omfattningen framgår av **bilaga 1**.

6. Ersättning för avvecklingskostnader

Staten skall ersätta kommunen för dess kostnader direkt kopplade till försöket avseende avveckling av försöket enligt vad som sägs nedan.

6.1 **Kostnader vid avbrytande av försöket i förtid och beslut om att inte fortsätta försöket**

A. För det fall försöket inte kommer till stånd eller avbryts i förtid (med undantag av omständigheter som orsakas av kommunen) skall staten ersätta kommunen för dess kostnader direkt kopplade till försöket. I klargörande syfte anges här att denna ersättningsskyldighet även omfattar sådana kostnader direkt kopplade till försöket som kommunen ådragit sig före detta Avtals undertecknande.

B. För det fall fortsättning av försöket följer, skall förnyade förhandlingar mellan parterna ske.

6.2 **Förtida upphörande av avtalet och verkan därav**

För det fall avtalet av någon anledning upphör att gälla i förtid förbinder sig staten att hålla kommunen skadeslös, d.v.s. betala samtliga för kommunen uppkomna kostnader förbundna med försöket.

7. Ränta

Staten skall ersätta kommunen för ränta lika med statslåneräntan på av kommunen gjorda förskottsbetalningar som är hänförliga till Försöket fram till och med den 31 juli 2006.

Ränteberäkning sker enligt formeln: (ingående ackumulerad kapitalskuld + hälften av aktuell månads utbetalningar) * gällande statsskuldränta den 15 i aktuell månad.

8. Samrådsgrupp

8.1 Kommunen skall bereda Staten insyn i de angelägenheter som detta Avtal rör i sådan utsträckning som erfordras för att Staten tillfredsställande skall kunna bedöma de kostnader som Staten skall ersätta enligt detta Avtal.

8.2 Parterna skall inrätta en gemensam samrådsgrupp ("Samrådsgruppen") bestående av två representanter från vardera parten.

Samrådsgruppens representanter skall löpande hålla varandra informerade om de angelägenheter som Avtalet rör samt återföra informationen till sina huvudmän. Samrådsgruppen skall även rekommendera sina huvudmän vissa belopp och andra preliminära överenskommelser för fastställande av de faktiska kostnader som Staten enligt detta Avtal skall ersätta kommunen för.

9. Betalning

I de ersättningar som kommunen skall erhålla från staten ingår inte mervärdesskatt.

Staten skall till kommunen senast den 15 januari 2006 betala 150 Mkr a conto.

Staten skall senast den 15 januari 2007 betala återstoden av vad staten enligt detta avtal skall ersätta kommunen.

Parterna är överens om att de slutliga kostnaderna för försöket kan komma att avvika från de i **bilaga 1** angivna beräknade kostnaderna.

10. Ändringar i detta avtal

Tillägg eller ändringar till detta avtal skall, för att vara giltiga, vara skriftliga och undertecknade av företrädare för båda parter.

11. Giltighetstid

Detta avtal gäller from avtalets undertecknande tom den 31 mars 2007.

12. Villkor

Avtalet är förfallet utan ersättningsrätt för någondera parten, dock med undantag av vad som följer av punkt 6.2, om inte dels avtalet genom beslut, som senare vinner laga kraft, godkänts av Stockholms kommuns kommunstyrelse senast den 5 september 2005 dels avtalet godkänts av regeringen senast den 5 september 2005.

13. Tvistelösning

Tvist i anledning av detta avtal skall avgöras av allmän domstol.

Detta avtal är upprättat i två (2) likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den

Stockholms kommun

För Svenska staten